

solidar

**ZAŠTITA
PRAVA NA AZIL
I OBEZBEĐIVANJE
BEZUSLOVNE
SOLIDARNOSTI
SA SVIM LJUDIMA
U POKRETU**

Organizacije članice SOLIDAR-a formirale su Radnu grupu za migracije i inkluziju kako bi se osvrnule na migracije u Evropi i kako bi osigurale inkluziju i učešće novopridošlih u evropskim društvima. Naše preporuke proističu iz sledećih zapažanja:

- migracije su bile zajednička odlika svih perioda istorije čovečanstva. Uprkos tome, pitanje migracija u Evropi ne može se odvojiti od istorijskih, kao i trenutnih i budućih pitanja. To uključuje kolonijalne odnose evropskih država sa državama “trećeg sveta”, geopolitičke izbore koji utiču na održavanje zavisnog položaja određenih trećih država od Evrope i klimatske promene. U isto vreme, veliki deo svetskih migracija odvija se unutar iste države ili između država na Globalnom jugu;

- kriminalizacija čina migracije i dehumanizacija ljudi u pokretu su rasprostranjeni u pravu, u praksama i društvenim narativima. O tome svedoče činjenice o ograničenim mogućnostima za regularnu migraciju u Evropu; povećana militarizacija upravljanja – direktnog i eksternalizovanog – evropskim granicama; negativan i polarizovan diskurs o ljudima u pokretu koji nameću uticajni pojedinci, organizacije i institucije;

- migranti, uključujući izbeglice, imaju osnovna prava i na suštinski način doprinose ekonomskom i kulturnom prosperitetu Evrope.

Koristeći definiciju Medjunarodne organizacije za migracije, koja migracije definiše kao „Kretanje osoba dalje od njihovog uobičajenog mesta boravka, bilo preko međunarodne granice ili unutar same države“, pravimo razliku između dva podjednako bitna aspekta ove teme, a to su:

- **zaštita osnovnog prava na podnošenje zahteva za azil**, koje je međunarodno priznato, ali ipak često biva narušeno u pravilu i praksi, i mora se braniti po svaku cenu;

- **omogućavanje regularnih pravaca za druge vrste migracije i zaštite**, koji su bili iscrpljeni ograničenjima i mehanizmima uslovljavanja, kojima je potrebno poboljšanje, kao i novi putevi.

Stoga, podstičemo EU institucije i pojedinačne Evropske vlade da preduzmu sledeće akcije:

1. zaštita prava na
■ azil u skladu sa
Ženevskom konvencijom
i njenim protokolima;

2. sprovesti pristup
■ zaštiti zasnovan na
solidarnosti i pravima u
Evropi;

3. proširiti sigurne i
■ regularne puteve za
migracije i zaštitu;

4. podržati
■ dugoročnu
inkluziju i učešće
migranata, uključujući i
izbeglice;

5. unaprediti
■ pozitivan narativ
o migracijama i
različitostima.

Sve dole navedene akcije treba da budu osmišljene, realizovane i praćene u skladu sa:

• **intersekcionalnim okvirom**, koji prepoznaje dodatne ranjivosti sa kojima se suočavaju specifične grupe migranata, kao što su žene i deca, maloletnici bez pratnje i LGBTQI+ osobe;

• **uključivanjem organizacija civilnog društva i sindikata**, kao i organizacija koje su osnovali migranti i izbeglice, kroz socijalni i civilni dijalog.

1. Zaštita prava na azil u skladu sa Ženevskom konvencijom i njenim protokolima

Osmisliti novu politiku EU o azilu koja obezbeđuje bezbednost i zaštitu tražilaca azila pre, tokom i nakon podnošenja zahteva za azil. Procedure moraju uključivati sigurne i regularne puteve do Evrope i koristiti humanitarne vize, kao i programe preseljenja.

- Omogućiti pristup pravičnim i brzim procedurama azila koji treba da bude dostupan u svakom momentu uz poštovanje mera zaštite. Države članice i granični organi EU ne smeju sprovesti kolektivno proterivanje („prisilno vraćanje”) ni pod kojim okolnostima. Države članice treba da se suzdrže od primene ubrzanih ili graničnih procedura koje se zasnivaju na konceptu vraćanja tražilaca azila u „sigurne treće države“ i predstavljaju pretnju osnovnim garancijama zaštite. Prijem tokom postupka, uključujući i onaj pre podnošenja zahteva za azil, kao i postupak na granici, mora biti dostojanstven i mora obezbediti pristup osnovnim uslugama i pravnoj pomoći.
- Osigurati primenu alternative administrativnom pritvoru ljudi u pokretu u svim državama članicama EU kao način da se prekine „hotspot pristup“ ; uveriti se da

se pritvor koristi isključivo kao poslednje sredstvo i da su objekti za pritvor koji se koriste za pritvor migranata u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

- Odbiti bilo koji oblik kriminalizacije humanitarne pomoći migrantima, izbeglicama i tražiocima azila, bilo na moru, na granicama ili na teritoriji – bez obzira da li je osoba kojoj se pruža pomoć ušla u redovnu proceduru ili ne.
- Odustati od obaveza eksternalizacije upravljanja granicama EU, sprovedenih, na primer, finansiranjem trećih država ili privatnih subjekata u cilju onemogućavanja pristupa teritoriji Evrope za tražioce azila i druge migrante. Ako dođe do eksternalizacije, mora se obezbediti striktno poštovanje međunarodnih standarda i standarda osnovnih prava EU, uključujući pravo na traženje azila. U slučaju povrede prava odgovorne su i EU i treća država.
- Ukinuti svaki oblik negativnog uslovljavanja migracija u partnerstvima EU sa trećim državama, kao što su trgovinski ili vizni sporazumi. Ukloniti iz takvih sporazuma ciljeve za treću državu – readmisiju, povratak i upravljanje granicama.

- Osuditi sve slučajeve diskriminacije na unutrašnjim i spoljnim granicama EU i zahtevati jednak pristup procedurama azila za sve one koji beže od progona

2. Sprovesti pristup zaštiti zasnovan na solidarnosti i pravima u Evropi

- **Osigurati solidarnost svih država članica EU neophodnu za ostvarivanje pravednije i bolje podele odgovornosti za tražioce azila.** Države članice na evropskim spoljnim granicama suočavaju se sa velikim brojem dolazaka u sadašnjem sistemu azila, zbog principa Dablinske uredbe da je država prvog ulaska podrazumevano odgovorna za zahtev za azil. Ljudi u pokretu plaćaju visoku cenu za ovaj nepravedan sistem, jer ih te pogranične države rutinski potiskuju, iako je to nezakonito. Sadašnji sistem je stvorio uslove za ove prekršaje, pa se mora napustiti i zameniti onim koji bi:
 - **osigurao pravednu distribuciju tražilaca azila u državama članicama EU**, na osnovu stanovništva i bogatstva država;
 - **promovisao slobodan izbor države članice u kojoj će osoba podneti zahtev za azil**, kao što je ona u kojoj ljudi koji dolaze već imaju porodičnu ili društvenu podršku, bez obzira na to gde su prvi put ušli u EU.
- Ukoliko Dablinska uredba ostane na snazi, jedini način da se garantuju osnovna prava ljudi biće sprovođenje obaveznog mehanizma solidarnosti između država članica, fokusirajući se na preseljenje ljudi.
- Sprovoditi i poboljšati zajedničke standarde kvaliteta u svim državama članicama za prijem podnosilaca zahteva za azil,

uključujući i situacije kada se nađu u državi članici koja nije odgovorna za njihov zahtev za azil.

3. Proširiti sigurne i regularne puteve za migracije i zaštitu

Promovisati usvajanje i proširenje regularnih strukturalnih puteva ulazaka na evropskom nivou, kao i u državama članicama koje su usmerene na migraciju radne snage, mobilnost studenata, spajanje porodice, traženje zaštite, preseljenje i druge svrhe. Ovo će pomoći u borbi protiv trgovine ljudima i smrtonosnog prelaska granica od strane izbeglica i drugih migranata. Takvi pristupni putevi mogu se ostvariti sledećim radnjama:

- proširiti definiciju spajanja porodice i dozvoliti prijave u zemlji odredišta. Ovo će olakšati spajanje porodice, omogućiti nesmetanu integraciju porodica u zemlji odredišta i obezbediti poštovanje ljudskog prava na spajanje porodice;
- obezbediti rodno osetljive procene zahteva za azil. Seksualno i rodno zasnovano nasilje, kao što je genitalna mutilacija, treba priznati kao samostalan razlog za davanje azila. Rodno osetljiv smeštaj, usluge, informacije i pravna pomoć treba da budu dostupni, posebno ženama koje su preživele nasilje;
- usvojiti programe migracije radne snage koji pokrivaju što je moguće više sektora i nivoa veština. Oni bi trebalo da budu u skladu sa principom dostojanstvenog rada kako bi se obezbedilo brzo otkrivanje bilo kakve radne eksploatacije;

- proširiti definiciju i promovisati upotrebu supsidijarne zaštite da obuhvati ljude kojima je potrebna zaštita, a koji nisu u stanju da dokažu individualni progon, kao što su na primer žrtve klimatskih promena.

→ 4. Podržati dugoročnu inkluziju i učešće migranata, uključujući i izbeglice

- Značajno ubrzati integraciju na tržištu rada za migrante i tražioce azila koji su spremni da rade. Treba obezbediti pristup privremenim radnim dozvolama i kursevima jezika, čak i pre konačne odluke o statusu. Zaštita dostojanstvenog rada je neophodna.
- Osigurati da svi ljudi u pokretu imaju pristup socijalnim pravima i pristupačnim osnovnim uslugama, uključujući obrazovanje, zdravstvo, stambeno zbrinjavanje i pravosuđe, bez obzira na njihov status boravka ili napredak njihovog zahteva za azil.
- Preduzeti sveobuhvatne akcije kako bi se osigurala validacija i priznavanje prethodnog učenja i veština migranata, uključujući neformalno i informalno učenje.
- Omogućiti rano učešće migranata, uključujući izbeglice, u političkom životu zemlje domaćina, uključujući obrazovanje o državljanstvu i postepeno davanje izbornih prava.
- Pružiti podršku EU državama članicama da promovišu partnerstva, na primer na lokalnom i regionalnom nivou, da osmisle politike i pruže praktičnu podršku za uključivanje i efikasan pristup osnovnim pravima.
- Razvoj opcija za neregularne migrante da regulišu svoj status na nekoj teritoriji.

- Stvoriti povoljno okruženje za organizacije civilnog društva koje rade na pravima migranata i inkluziji i olakšati direktan, jasno regulisan pristup nacionalnom i EU finansiranju za civilno društvo.

↓ 5. Unaprediti pozitivan narativ o migracijama i različitostima.

- Podstaknuti promenu narativa fokusirajući se na ono što ujedinjuje ljude, a ne na ono što ih razdvaja.
- Prepoznati iskustvo organizacija koje su osnovali i koje vode migranti i izbeglice, kao i iskustvo dijaspore i pojedinaca migrantskog porekla kao glavnih aktera promena.
- Sprečiti i preduzeti mere za borbu protiv govora mržnje prema migrantima, uključujući izbeglice. Aktivno raditi na uklanjanju rasizma i diskriminacije na individualnom, društvenom, institucionalnom i istorijskom nivou.
- Dokumentovati i učiniti vidljivim vredne i neophodne doprinose migranata i ljudske mobilnosti socio-ekonomskom i kulturnom prosperitetu u Evropi koja stari.
- Fokus na migrante, izbeglice i tražioce azila kao nosioce безусловnih prava. Ne zahtevati od njih da „zarade“ prava.

solidar

O SOLIDAR-U

SOLIDAR je evropska i svetska mreža organizacija civilnog društva (OCD) koje rade na unapređenju socijalne pravde kroz pravednu tranziciju u Evropi i širom sveta. Naših preko **50 organizacija članica** nalazi se u 26 država (od kojih su 19 država članica EU) i uključuju nacionalne OCD u Evropi, kao van EU, širom EU i organizacije aktivne na međunarodnom nivou. SOLIDAR predstavlja i pojačava glasove i zahteve svojih članova na evropskom i međunarodnom nivou.

SOLIDAR organizuje rad sa članovima za upravljanje migracijama zasnovan na poštovanju osnovnih ljudskih prava i solidarnosti, u Radnoj grupi za migracije i inkluziju.

Za sva pitanja u vezi sa ovim dokumentom ili našim radom na migraciji, molimo kontaktirajte službenicu SOLIDAR-a za socijalno uključivanje Julie Martinaud na julie.martinaud@solidar.org

CENTRE
FOR PEACE
STUDIES

WILLI-EICHLER-
AKADEMIE e.V.

REDE SEM
FRONTEIRAS

Sufinansira
Evropska unija

Finansirano od strane Evropske unije. Izneti stavovi i mišljenja su, međutim, samo autora(a) i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske komisije. Ne mogu se smatrati odgovornim ni Evropska unija ni organ koji dodeljuje sredstva.